

kiállításain kitünt iparosoknak és kereskedőknek jutalmazására szolgáló kiállítási érem mintájára és az ehhez tartozó oklevél rajzára. A Kamara elnöksége az Iparművészeti Társulatot kérte fel, hogy bíráló bizottságot alakítson, amely a beérkezett pályamunkákról véleményt mondjon. A pályázatra, amelynek feltételei szerint az oklevél rajzára csupán a m. királyi képzőművészeti főiskola, az érem mintájára pedig csakis az orsz. iparművészeti iskola növendékei pályázhattak, összesen 63 pályamű érkezett be. A bíráló bizottság meglepedéssel konstata, hogy a pályázat általában figyelemreméltó művészi kvalitásokat mutat, amelyek több növendék komoly tudásra valló munkájában nyilvánulnak meg. A bizottság először az érem pályázatról mondott véleményt és a 250 koronás első díjra, valamint a kivittel való megbízatásra Greff Lajos, az 50 koronás második díjra Steinbach János, megvételre pedig Imre Gábor, Mórocz Dénes, Fekete Oszkár és Erbits Gyula iparművészeti iskolai növendékek pályamunkáit ajánlotta. Ezekon kívül megdicsérte Kollátor Henrik és Keresztes Kálmán munkáit.

Az oklevélre beérkezett pályamunkák közül a bizottság a 150 koronás első díjra és a kivittel való megbízatásra Beron Gyula, az 50 koronás második díjra Markó Lajos, megvételre pedig Szalay Gy., Kövesdy Géza és Dienes János képzőművészeti főiskolai hallgatók munkáit ajánlotta.

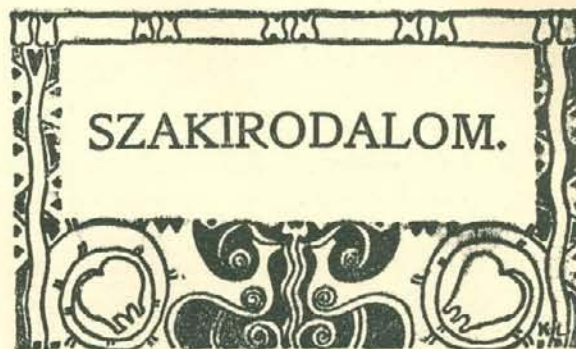
A társulat a felsorolt pályamunkákat a bizottság véleménye kíséretében döntés végett elküldte a temesvári kamara elnökségének.

HELYREIGAZÍTÁS. Lapunk legutóbbi számának Pályázatok rovatában megjelent egy ebédő-, egy hálószoba butorzatára és intarziás, apróbb famunkákra szóló pályázati felhívás. A pályázat határideje az említett közlés szerint 1909 december 28-dika, holott a pályázat már a folyó 1908. évi december hó 28-dikán jár le, a mit ezennel az érdekelt tervezőművészek figyelmébe ajánlunk.

Boldogok a tisztaszívűek, mert meglátják a szépet mindenben.
(RUSKIN.)

A futólagos szemlélő sokszor csúnyának tart valamit: ha pontosabban s szeretettel szemlélné, meglátná a szépségeit.
(HANS THOMA.)

Nem az a baj s a társadalmi elégtelenségnek nem az az oka, hogy a munkás rosszul táplálkozik, hanem az, hogy nem telik öröme a munkában, mellyel kenyerét keresi. Nagyra vagyunk a munkafelosztás elvével; pedig nem a munka van felosztva, hanem az ember. Az a kevés értelem, mit egy-egy emberben meghagynak, nem elég arra, hogy egy egész gombostűt, vagy egy egész szegyet készítsen, hanem abban merül ki, hogy élete fogytáig vagy gombostűfejet vagy szögfejet készít. Gyárvárosainkban mindent gyártunk, csak embert nem.
(RUSKIN.)

ALEXANDER BERNÁT: Művészet; a művészet értékéről; a művészi nevelésről. Franklin-Társulat. E címen egy igen érdekes és aktuális munka jelent meg, melyben a szerző a művészi neveléssel a mai társadalom és iskola szempontjából foglalkozik. A művelt laikushoz szól, ismerteti a mai kor művészetlenségét, annak okait s mindjárt megmutatja azt is, hogy hol kellene ezen visszas állapoton segíteni, hogyan kellene a művészi érzés nevelését belevinni az iskola keretébe.

Eszmemenetét röviden a következőkben ismertetjük: a XIX-ik században kifejlődtek mindazok a tudományok, melyek a művészettel foglalkoznak. Magával a művészettel azonban, vagyis érzelmi szükségleteinkkel, mindaddig vajmi keveset törődtek. Ebben hibás a társadalom, meg főként az iskola, mely ugyan fejleszti az értelmet, de elhanyagolja a figyelem által irányított látás kíművelését.

Ezután meghatározza a művészet lényegét, rámutat forrására s hatásaira. Benne szabaddá válik alkotóképességünk, benne ébredünk egyéniségünk tudatára s magunk-érzésünk nemesítése által megteremtjük lelkünk harmóniáját. Ezért kell vele foglalkoznia az iskolának, de nem mint tantárggyal, hanem mint neveléssel. Itt nem az ismeret fontos, hanem az esztétikai érzés keltése, ennek pedig egyetemesnek, a művészet minden ágára kiterjedőnek kell lennie, a művészi nevelésnek pedig valóságos lelki élményekben (cselekvés, szemlélet, érzés) kell alakulnia, nem a pusztá szóbeli közlésre. Itt elsőrangú fontosságú a rajztanítás, melynek a tanuló szemlélet- és érdekköréhez kell kapcsolódnia; az öntevékenységet kell benne megőriznie; aktív szemléletre kell szoktatnia, mely összehasonlítás szerzi meg az erős emlékképeket. Ezen alapszik a tiszta, határozott, objektív látás, mely felkelti az esztétikai érzést. Esztétikai nevelésünknek alkalmazkodnia kell az egyéniség fejlődéséhez s így a gyermeket nem az objektív szemlélődés, hanem a — szubjektív természetű — játék vezeti a művészet előcsarnokába.

A középiskolában a konkrét tapasztalati alapnak fenntartásával kell az elvont felé haladnunk. A természet legközönségesebb jelenségeiben kell a szépséget felfedeznünk s a művészet legtökéletesebb alkotásain kell ízlésünket nemesítenünk. A múzeumokban arra kell biztatnunk a tanulókat, hogy saját szemükkel lássanak és saját lelkükkel érezzenek.

Ezen túl következik az idevágó elvont gondolkodásnak, az eszmélkedésnek nevelése. Az érzés megszüntével

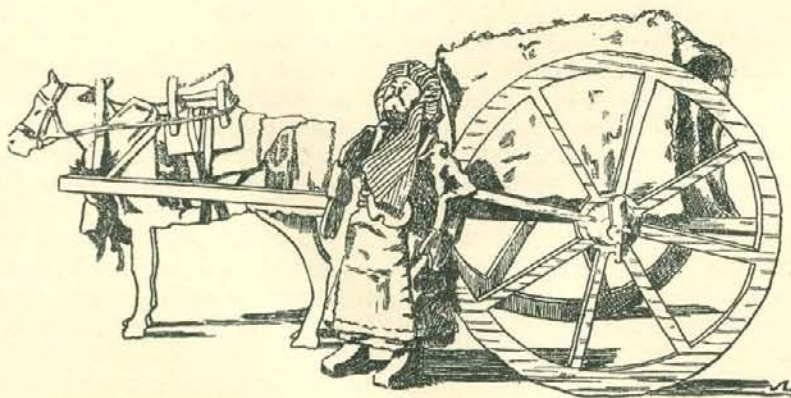
kezdődik a gondolat munkája s ezzel eljutunk a műtörténet és esztétikához; reflexiókkal kapcsolódik szemléletünk — az elvont gondolkodás megállapítja a vezérlő gondolatokat, melyekkel a szemlélet egyesül s szellemivé nemesül. A művészettörténeti ismeret nem rontja az érzést, hanem élesíti, finomítja, nemesíti látásunkat, ha helyesen tanultuk.

E nevelésben a rajztanár az első szó. A termézet tanulmányozása és reprodukálása — modern kézzel — az ő feladata; a modern nyelvek tanára pedig éreztessen meg tanulóival a modern művek szépségét. Ezután vezessen a klasszikus-filológus a műtörténetbe, a történelem tanára pedig illesse be a művészetet a világtörténelmi hatalmak és tények sorába. A magyar nyelvtanár pedig összefoglalva a rajz-, a történet- és a modern nyelvtanár munkáját, a poétika tanítását bővítsen ki általános esztétikai tanítással.

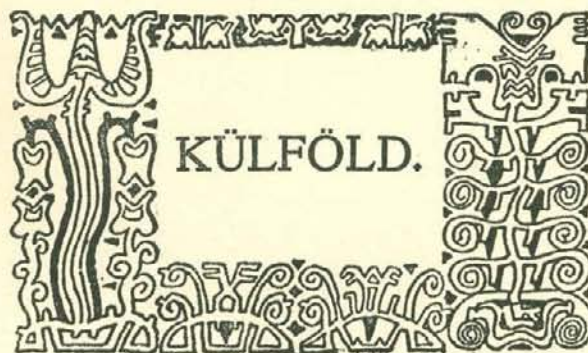
E kis, de komoly munka új, helyes és megvalósítható eszméket pendít meg; mi csak ajánlhatjuk mindazoknak, kik egy egészséges művészeti élet kialakulását óhajtják, hogy olvassák el, fáradságukat bőségesen fogja megjutalmazni.

KOZMA LAJOS EXLIBRIS KÖTETE, harminc exlibriszel 1909. februárjában jelenik meg. A könyv kétféle kiadásban lát napvilágot. Az egyik puha kötésben tokkal, a másik merített papíron valódi pergamenkötésben: a szerző sajátkezű rajzával a címtáblán, — számozva. A rendez kiadás kötete 2 korona. Az amateur-példányoké 20 korona. Az előfizetési összegek A HÁZ építőművészeti folyóirat szerkesztőségébe küldendők, Budapest, VI. ker., Hajós-utca 32. szám alá.

MUTATÓ AZ ÚJ IPARTÖRVÉNYHEZ. Dr. Dóczy Sámuel, az országos iparegyesület ügyésze, Tematikus mutató az új ipartörvénytervezetthez címen igen gyakorlati füzetet írt, mely jóra való segítőeszköz gyanánt használható. Célja a füzetnek az, hogy megkönnyítse a tájékozódást az ipartörvénytervezet 817. szakaszában és ennek összehasonlítását a ma érvényben levő ipartörvénnyel, továbbá az osztrák és német törvénnyel. Ezt az által érte el, hogy megjelölve a tervezet minden szakaszának alfabetikus rendbe foglalt tartalmát, melléje állítja az ezidőszerint érvényben levő magyar, osztrák és német törvény megfelelő szakaszának számjelzését. A füzet Benkő Gyula udvari könyvkereskedőnél (Dorottya-utca 2.) jelent meg és ára 1 korona 20 fillér.

A BERLINI HOHENZOLLERN-KUNSTGEWERBEHAUS SZIRONTAI LHOTKA JELMEZBABA-KIÁLLÍTÁSÁBÓL. ISTVÁN RAJZA.

AZ AMERIKAI NYILVÁNOS MÚZEUMOKRA fordítható összegek nagysága már szinte hihetetlen — európai fogalmak szerint. De ott is a nagy emelkedés csak az újabb időben történt. Ezelőtt, még 20—30 év előtt csak Bostonban és New-Yorkban volt az Egyesült Államoknak két nagyobb múzeuma; jelenleg tíz nagy városban van 1—1, azonkívül a kisebbekben és sok helyen, amelyeknek évi jövedelmei 600.000 és 3.000.000 közt mozognak, s amelyek sokféle és gazdagon berendezett művészeti iskolákkal is bírnak. Mostanában a worcesteri (Massachusetts) múzeum vagyona Steph. Salisbury hagyatékából 13 millió koronával gyarapodott, úgy hogy évi jövedelme 700.000 koronára rúg!

MŰTÁRGYAK LOPÁSA az utolsó időben feltűnően gyakori. A nürnbergi Germán múzeumból 2400 koronát érő több tárgy veszett el; a bécsi Harrach-képtárból egy Van Dyck-féle gyermekarcképet, s a következő napon a Lichtenstein-képtárból egy elefántcsont domborművet idegenítettek el. Franciaországban is az ily lopások mód fölött szaporodnak.

NEMZETKÖZI MŰVÉSZETI TŐZSDÉT akar az amerikai sokszoros milliomos, Pierpont Morgan. Szándéka az, hogy az európai különböző nagyobb múzeumok között csererendszert teremtsen, amiáltal oly intézetek, amelyek a művészet egyes ágaiban, pl. festőiskolák munkáiból sokkal rendelkeznek, ilyeneket más, hiányzó műtárgyakért cserébe adhatnának. Morgannak az a nézete, hogy ily módon minden múzeumnak meg lesz a lehetősége arra nézve, hogy gyűjteményeit könnyebben és aránylag olcsón teljesebbé tehesse, mint az a mostani nemzetközi művészeti piac állt viszonyaiközti lehetséges.

